NVE

Anleggsbidrag og fellesmåling

Forslag til endringer i forskrift nr 302 av 11. mars 1999

6
2009

DOKUMENT

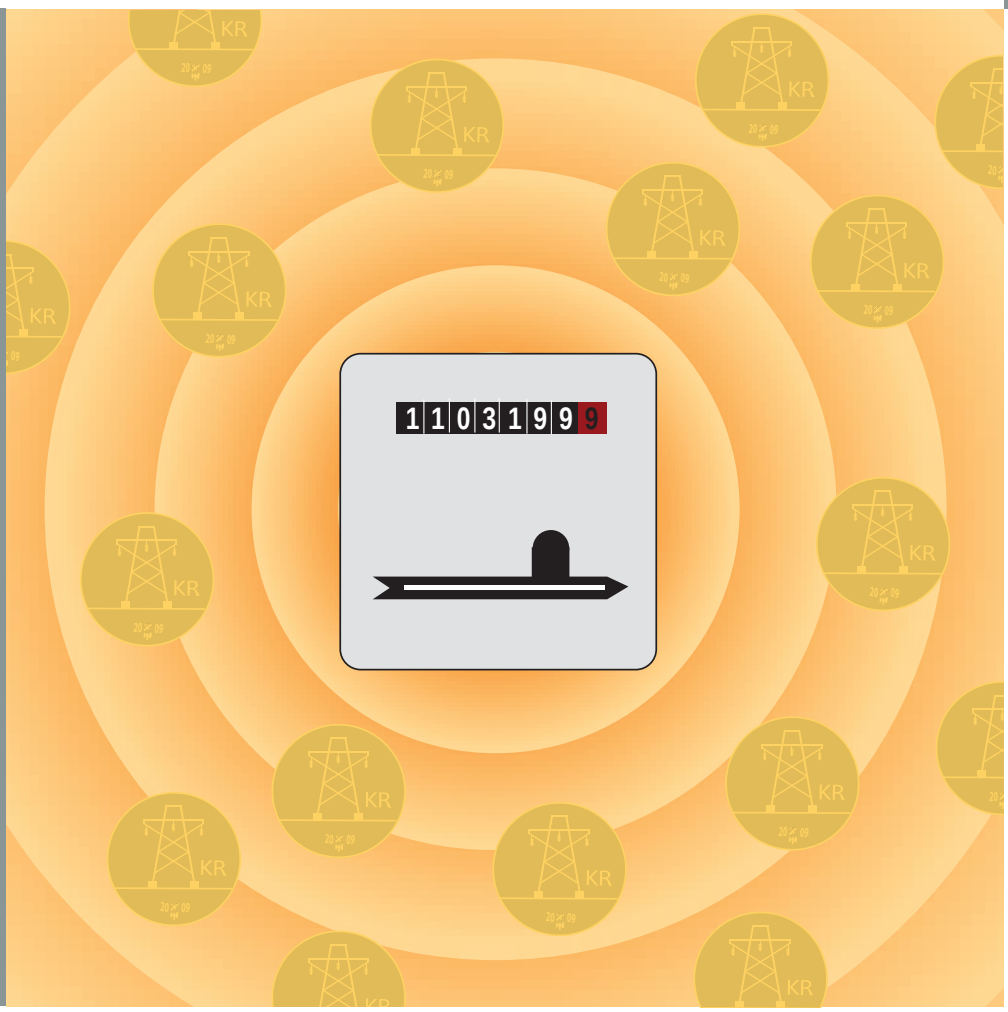

Tariffer

Forslag til endringer i forskrift av 11. mars 1999 nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og overføringstariffer del V Tariffer

Norges vassdrags- og energidirektorat
2009

Dokument nr 2 - 2009

Tariffer

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Torfinn Jonassen

Forfattere: Lars Ekern, Edna Grepperud, Torfinn Jonassen, Velaug Mook

Trykk: NVEs hustrykkeri
Opplag: 20
Forsidefoto:
ISSN: 1501-2840

Emneord: forskriftsendring, fellesmåling, anleggsbidrag

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

April 2009

Innhold

Forord **5**

Sammendrag **6**

1 Innledning **7**

1.1 Formålet med tariffer og andre vilkår for nettvirksomheten 7
1.2 Bakgrunn for endringsforslaget 7

2 Forslag til endringer, begrunnelse og konsekvenser **8**

2.1 § 13-1 Prinsipper for utforming av punkttariffer 8
2.1.1 Forslag om individuell måling og avregning 8
2.1.2 Formål 8
2.1.3 Erfaringer 8
2.1.4 Beskrivelse av forslaget 8
2.1.4.1 Definisjon av boenhet 9
2.1.4.2 Lavspenningsanlegg som ikke drives av områdekonsesjonær 10
2.1.4.3 Foretak med omsetningskonsesjon for nettdrift 10
2.1.5 Andre virkninger 10
2.1.5.1 Forholdet til sluttbrukermarkedet 10
2.1.5.2 Forholdet til energieffektivisering 10
2.1.6 Konsekvenser 11
2.1.6.1 Konsekvenser for nettselskapene 11
2.1.6.2 Konsekvenser for nettkundene 11
2.1.6.3 Konsekvenser for regulator 12
2.2 § 14-3 Fellesmåling av sluttkunder 12
2.2.1 Forslag om innskrenket adgang til fellesmåling 12
2.2.2 Formål 12
2.2.3 Erfaringer 12
2.2.4 Beskrivelse av forslaget 12
2.2.5 Konsekvenser 13
2.2.5.1 Konsekvenser for nettselskapene 13
2.2.5.2 Konsekvenser for nettkundene 13
2.2.5.3 Konsekvenser for regulator 13
2.3 § 17-5 Anleggsbidrag 14
2.3.1 Forslag om anleggsbidrag i masket nett 14
2.3.2 Formål 14
2.3.3 Erfaringer 14
2.3.4 Beskrivelse av forslaget 15
2.3.4.1 Hvor mye kan nettselskapet kreve i anleggsbidrag? 15
2.3.4.2 I hvilke tilfeller kan anleggsbidrag kreves i maskete nett? 16
2.3.4.3 Fordeling av anleggsbidrag over tid 17
2.3.5 Konsekvenser 17

3 Forslag til endringsforskrift **18**

3.1 Endring i forskriftens kapittel 13 18
3.2 Endring i forskriftens kapittel 14 18

3.3 Endring i forskriftens kapittel 17 18

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) beskriver i dette dokumentet forslag til endringer om tariffer og andre overføringsvilkår som er forskriftsfestet i Del V i forskrift av 11. mars 1999 nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften). Forslaget sendes på høring i samsvar med bestemmelsene i forvaltningsloven (fvl) kap. VII, jf. også utredningsinstruksen. Dokumentet kan betraktes som forarbeider til forskriften.

Vi ber om at kommentarer til dette forslaget sendes NVE innen 1. juli 2009.

Høringssvar sendes: Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 OSLO. For å lette det videre arbeidet med saken, oppfordrer NVE høringsinstansene til å sende høringsuttalelsene på e-post dersom dette er mulig. E-post kan i tilfelle sendes til nve@nve.no merket med referansenummer NVE

Vi vil presisere at vi kun ber om kommentarer til selve endringsforslaget, og ikke til forskriften som helhet.

Eventuelle spørsmål kan rettes til:
Torfinn Jonassen, e-post: tjo@nve.no, tlf: 22 95 94 80

Etter høringsfristens utløp vil NVE vurdere de innkomne høringsuttalelsene, og på bakgrunn av disse vedta endringsforskriften med eventuelle endringer som følge av høringsuttalelsene.

Det tas sikte på at endringsforskriften skal tre i kraft 1. januar 2010.

Liste over høringsinstansene finnes vedlagt i høringsbrevet. Høringsinstansene bes selv å vurdere behovet for å forelegge høringsbrevet for underliggende organer, berørte medlemmer eller lignende.

Oslo, 1. april 2009

Agnar Aas
vassdrags- og
energidirektør

Marit L. Fossdal
Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

Sammendrag

Det foreslås endringer i flere av bestemmelsene under Del V i kontrollforskriften.

- Det innføres ny bokstav h) i § 13-1 om prinsipper for utforming av punkttariffer. Bestemmelsen slår fast at den enkelte boenhet, fritidsbolig eller det enkelte foretak skal måles og avregnes hver for seg.
- § 14-3 åpner for fellesmåling som unntak fra hovedregelen i kontrollforskriftens § 13-1 h) der individuell måling gir urimelige merkostnader.
- § 17-5 om anleggsbidrag endres slik at nettselskapene under visse forutsetninger kan kreve anleggsbidrag for investeringer i maskete nett.

1 Innledning

1.1 Formålet med tariffer og andre vilkår for nettvirksomheten

Tariffene er regulert med hjemmel i energiloven. Formålet med denne er å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. Herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

I energilovsforskriften angis ordningen med omsetningskonsesjonær som et virkemiddel som særlig skal sikre en samfunnsmessig rasjonell kraftomsetning og nettvirksomhet. Dette skal oppnås ved å legge til rette for et effektivt kraftmarked og en effektiv drift, utnyttelse og utvikling av elektrisitetsnettet.

Omsetningskonsesjonær fastsetter tariffene. Med tariffer forstås alle priser og annen økonomisk godtgjørelse som konsesjonæren fastsetter for tilknytning til og bruk av elektriske anlegg. Tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet. Tariffene skal gi nettselskapene inntekter til dekning av kostnader innenfor tildelt inntektsramme, kostnader i overliggende nett, innbetalt eiendomsskatt og lovpålagt innbetaling til energifond.

I endringsforslaget er disse mål ivaretatt samtidig som det legges vekt på at tariffene skal være forståelige for brukerne og gjennomførbare for nettselskapene.

1.2 Bakgrunn for endringsforslaget

NVE arbeider kontinuerlig med regelverket for utforming av tariffer.

Fellesmåling av sluttkunder gir flere uheldige virkninger. De som befinner seg bak et fellesmålt punkt har ikke tilgang til kraftmarkedet på samme vilkår som andre kunder. All informasjon fra nettselskapet vil gå til den juridiske enheten som står som kunde i det fellesmålte punktet. De som befinner seg bak fellesmålte punkt vil ikke ha de samme rettighetene som andre kunder ved strømavbrudd. Fellesmåling av sluttkunder vil også føre til at områdekonsesjonæren får færre kunder å dele de faste kostnadene i nettet på. Tilsvarende uheldige virkninger er også årsak til at departementet har foreslått endringer i energiloven som innebærer at områdekonsesjonær eller den som er meddelt anleggskonsesjon for anlegget skal ha enerett til å bygge, eie og drive lavspente fordelingsnett.

Forslag til endring av lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) gir kraftprodusenter en rett til å bli tilknyttet nettet dersom produksjon og nett samlet sett er samfunnsmessig rasjonelt. Dersom det ikke er ledig kapasitet i nettet, vil nettselskapet måtte investere i nye nettløsninger. Tilknytningsplikten vil også gjelde forbruk på alle nettnivå. Utvidelsen av nettselskapenes tilknytningsplikt nødvendiggjør etter NVEs vurdering en utvidelse av nettselskapenes rettigheter til å kreve anleggsbidrag for nødvendige investeringer av den eller de som utløser investeringene.

2 Forslag til endringer, begrunnelse og konsekvenser

2.1 § 13-1 Prinsipper for utforming av punkttariffer

2.1.1 Forslag om individuell måling og avregning

NVE foreslår at strømforbruket hos den enkelte boenhet, fritidsbolig eller det enkelte foretak skal måles og avregnes separat.

Ny § 13-1 bokstav h) skal lyde:

”Den enkelte boenhet, fritidsbolig eller det enkelte foretak skal måles og avregnes hver for seg.”

2.1.2 Formål

Forslag til ny § 13-1 bokstav h) har til hensikt å motvirke at kostnader veltes over fra fellesmålte kunder til nettselskapets øvrige kunder.

2.1.3 Erfaringer

De som krever fellesmåling gjør dette hovedsakelig for å spare penger på grunn av differansen i kostnader mellom individuell og felles avregning. Besparelsen for kundene vil normalt være differansen mellom summen av fastleddene for individuell avregning og fastleddet for en felles avregning og et eventuelt effektledd. Fastleddet går dels til inndekning av de kundespesifikke kostnadene og dels til inndekning av de faste kostnadene i nettet.

Når nettselskapene skal dele inn kundene i tariffgrupper må de gjøre gjennomsnittsbetraktninger når det gjelder kostnadsansvar. Det er ikke hensiktsmessig å lage en tariffstruktur som nøyaktig ivaretar forskjellen i kostnadsansvarlighet når kunder går fra individuell til felles avregning. Hvis nettselskapene fullt ut skulle reflektere det individuelle kostnadsansvaret måtte det lages individuelle tariffer.

Antall kunder å fordele de faste kostnadene i nettet på vil bli redusert ved fellesmåling. Med unntak av de kundespesifikke kostnadene er ikke de totale kostnadene for nettselskapet redusert. Disse kostnadene må i neste omgang dekkes av nettselskapets øvrige kunder.

Det kan være tilfeller der andre aktører kan utføre de kundespesifikke tjenestene som måling og fakturering mer effektivt enn nettselskapet. NVEs vurdering er likevel at nettselskapet har de beste forutsetningene for å tilby de kundespesifikke tjenestene på en effektiv måte. Vår antagelse er derfor at andre aktører normalt ikke leverer mer effektive tjenester enn nettselskapet, men utnytter tariffstrukturen til nettselskapet til å skyve nettkostnader fra sine fellesmålte kunder over på de øvrige kundene i konsesjonærens område.

2.1.4 Beskrivelse av forslaget

Forslaget innebærer at hver enkelt boenhet, fritidsbolig eller hvert enkelt foretak skal måles og avregnes hver for seg. Dette gjelder også butikklokaler i kjøpesenter, kontorlokaler i kontorfellesskap, og foretak i industriparker. Når det er flere boenheter eller fritidsboliger bak et foretak skal nettselskapet måle og tariffere den bakenforliggende (minste) boenheten eller fritidsboligen. Tilsvarende gjelder dersom det er flere foretak bak et foretak.

2.1.4.1 Definisjon av boenhet

Med boenhet menes boliger som etter lov av 17. juni 2005 nr 101 om eiendomsregistrering skal være registrert i matrikkelen. Matrikkelen er Norges offisielle register over fast eiendom, herunder bygninger, boliger og adresser. I forskrift av 19. oktober 1979 til delingsloven, punkt 14.5 er bolig definert som følger:

”Med bolig menes her en boenhet som består av ett eller flere rom, og er bygd eller ombygd som helårs privatbolig for en eller flere personer, og har egen adkomst til rommet/rommene uten at en må gå gjennom en annen bolig. En leilighet er en bolig med minst ett rom og kjøkken. En hybel er et rom med egen inngang beregnet som bolig for en eller flere personer, som har adgang til vann og toalett uten at det er nødvendig å gå gjennom en annen leilighet. Bolig er fellesbegrep for leilighet og hybler.”

NVE legger definisjonen over og utdypningen i matrikkelens registreringsinstruks til grunn for hva som regnes som en boenhet.

I følge matrikkelens registreringsinstruks skal følgende enheter regnes som selvstendige boliger:

- Hybler i hybelbygg. Hver hybel regnes som selvstendig boenhet, selv om beboerne deler viktige funksjoner som kjøkken og/eller bad. Kjøkken, bad og gang som deles av flere beboere regnes som fellesareal og ikke sin egen del av andres bolig.
- Studentboliger som er bygd som bofellesskap. Hver studenthybel regnes som selvstendig bolig, selv om beboerne deler viktige funksjoner som kjøkken og/eller bad. Kjøkken, bad og gang som deles av flere beboere regnes som fellesareal og ikke som en del av andres bolig.
- En privat bolig som leies av studenter eller andre for å dele boutgifter, regnes som én bolig.
- Boenheter i bofellesskap for eldre eller funksjonshemmede. Som oftest er det tjenester knyttet til slike boliger, men de er å forstå som selvstendige boliger fordi beboere har egen økonomi.
- Private boliger som er tilpasset pleiebehov. Her gjelder det samme som for enheter i bofellesskap for eldre eller funksjonshemmede.
- Helårsboliger benyttet som fritidsbolig.

I følge matrikkelens registreringsinstruks skal følgende enheter ikke regnes som selvstendige boliger:

- Utleierom i en privat bolig. Det som på folkemunne ofte blir kalt for hybler (”å bo på hybel”) eller utleierom regnes ikke som selvstendig bolig, da man må gå gjennom andres bolig for å komme til sitt eget rom.
- Utleierom på pensjonat eller lignende.
- Rom på institusjon. En institusjon regnes som felleshusholdning når beboere tilbys kost og heldøgns pleie og omsorg, og beboerne har (delvis) fellesøkonomi (for eksempel sykehjem).
- Rom i arbeidsbrakke som er satt opp for midlertidig beboelse.
- Rom i militærforlegning, sykehus eller fengsel.
- Rom i mottak for flyktninger eller asylsøkere.
- Appartementsboliger og andre fritidsboliger.

2.1.4.2 Lavspenningsanlegg som ikke drives av områdekonsesjonær

I Ot.prp. nr. 56 (2000-2001) heter det på side 80 i merknadene til energilovens § 4-3 om måling og avregning: ”Bestemmelsen er generell og ikke knyttet til om noen av aktørene har konsesjon etter øvrige bestemmelser i loven eller ikke.” Forskriftskompetansen er etter samme lovbestemmelse delegert til NVE.

NVE har således hjemmel til i forskrift å fastsette at kravet til måling og avregning også omfatter boenheter, fritidsboliger og foretak som befinner seg i lavspenningsanlegg som eies eller drives av andre enn områdekonsesjonær. Forslaget innebærer derfor at områdekonsesjonær skal måle og avregne hver enkelt boenhet, fritidsbolig eller hvert enkelt foretak individuelt også når disse befinner seg i et lavspenningsnett som ikke drives områdekonsesjonær, med mindre den som driver nettet har egen omsetningskonsesjon for nettdrift.

Når etablering av lavspenningsanlegg drevet av andre enn områdekonsesjonær ikke fører til at kundene blir avregnet som en kunde mot nettselskapet, faller mye av insentivet til etablering av egne lavspenningsanlegg bort.

2.1.4.3 Foretak med omsetningskonsesjon for nettdrift

Dersom et foretak har egen omsetningskonsesjon for nettdrift, skal disse måles og tarifferes som en kunde. Omsetningskonsesjonær plikter på sin side å følge bestemmelsene i kontrollforskriften og må derfor måle og avregne hver enkelt boenhet, fritidsbolig eller hvert enkelt foretak individuelt.

2.1.5 Andre virkninger

Nedenfor omtales forslagets virkning på andre områder.

2.1.5.1 Forholdet til sluttbrukermarkedet

Forslaget bidrar til et mer effektivt sluttbrukermarked ettersom boenheter, fritidsboliger og foretak som tidligere var innelåst bak et fellesmålt punkt nå får tilgang til kraftmarkedet på samme vilkår som andre kunder. Forslaget om krav til individuell måling og avregning omfatter også avregning av kraftleveringskontrakter.

2.1.5.2 Forholdet til energieffektivisering

Artikkel 13 i EUs energitjenestedirektiv 2006/32/EC om effektivt sluttbruk av energi og energitjenester stiller krav til at hver enkelt sluttbruker skal ha individuelle målere som reflekterer deres faktiske energiforbruk. Intensjonen er at den enkelte kunde skal få et bevisst forhold til sitt eget energiforbruk, og insentiv til energiøkonomisering. Energitjenestedirektivet er foreløpig ikke vedtatt implementert i Norge.

De fleste anlegg som i dag er fellesmålte mot nettselskapet har likevel målere per boenhet eller per foretak som de fordeler strømkostnadene på internt. For disse er det ikke ventet at forslaget vil føre til lavere energiforbruk. For kunder som i dag avregnes per felles inntaksledning og hvor kostnadene blir fordelt på den enkelte uten hensyn til den enkeltes faktiske forbruk, vil insentivene til energisparing øke.

2.1.6 Konsekvenser

Forslaget handler i hovedsak om en endret fordeling av de faste kostnadene i nettet mellom ulike kunder. Forslaget krever at nettselskapene i en overgangsfase må bruke ressurser for å sørge for at kunder som i dag er fellesmålt blir målt og avregnet individuelt. Dette vil være den vesentligste samfunnsøkonomiske kostnaden ved forslaget.

2.1.6.1 Konsekvenser for nettselskapene

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer at nettselskapene må gå gjennom kunderegistrene sine for å avdekke fellesmåling av flere boenheter, fritidsboliger eller foretak.

I de fleste tilfeller vil hver boenhet eller foretak allerede ha egen måler. Nettselskapet må da enten overta eksisterende måler eller montere ny måler. Dersom nettselskapet overtar eksisterende målere må nettselskapet sørge for å innhente korrekt målerstand ved overgang fra fellesmåling til individuell måling. I tillegg må det monteres egen måler i boenheter, fritidsboliger eller foretak hvor det ikke er egen måler i dag.

Kartlegging av fellesmålte anlegg og prosessen rundt overgangen fra fellesmåling til separat måling vil øke de administrative kostnadene. I forbindelse med forslag om innføring av avanserte målesystemer (AMS) må imidlertid nettselskapene gjennomgå sine målepunkt og eventuelt installere nye målere i henhold til nye krav. Etter en overgangsperiode antas de administrative konsekvensene av forslaget å være uten nevneverdig betydning, utover at selskapet må håndtere flere kunder.

Engangskostnader knyttet til selve overgangen fra fellesmåling til individuell måling i forbindelse med forskriftsendringen skal dekkes av nettselskapet.

Forholdet til inntektsrammen

Forslaget vil generelt føre til at inntektsrammene til de nettselskapene som i dag har fellesmålte kunder øker. Både nettselskapenes kostnadsgrunnlag og kostnadsnormen påvirkes av forslaget.

Kostnadsgrunnlaget øker som følge av høyere kostnader til måling, avregning og fakturering, og som følge av engangskostnaden ved å etablere nye målere. Gjennom økt kostnadsgrunnlag vil nettselskapene få tilbake 40 prosent av kostnadsøkningene i økt inntektsramme.

Kostnadsnormen påvirkes både av de økte kostnadene og av økningen i antall kunder. Isolert sett vil økningen i antall kunder dra i retning av økt målt effektivitet og økt kostnadsnorm. På den andre siden vil en kostnadsøkning isolert sett dra i retning av redusert målt effektivitet, og uendret kostnadsnorm.

Den økonomiske virkningen for det enkelte nettselskapet avhenger av om selskapets kostnadsnorm øker med mer eller mindre enn det selskapets faktiske kostnader øker med.

2.1.6.2 Konsekvenser for nettkundene

Forslaget innebærer en omfordeling av kostnader mellom nettselskapenes uttakskunder.

Konsekvenser for tidligere fellesmålte kunder

Boenheter og foretak som tidligere var fellesmålte vil normalt oppleve en økning i nettleien. Dette skyldes at nettselskapets faste kostnader i større grad vil bli fordelt på disse, og at nettleien dekker kundespesifikke kostnader til måling, avregning og fakturering.

Kunder som må gå over fra fellesmåling til individuell måling kan ikke avkreves engangsbetalinger forbundet med overgangen. I den grad forslaget fører til økt inntektsramme for nettselskapene, vil kostnadene tas inn gjennom en økning i nettleien for alle uttakskunder.

Konsekvenser for nettselskapets øvrige uttakskunder

Ettersom forslaget innebærer at det er flere å dele de faste kostnadene på, vil dette isolert sett trekke i retning av lavere nettleie for selskapets øvrige kunder. På den andre siden vil nettselskapenes inntektsramme øke noe som følge av engangsinvesteringen i målere og høyere kundespesifikke kostnader. Dette vil isolert sett trekke i retning av økt nettleie for alle uttakskunder. Når kostnadene ved engangsinvesteringen i målere som kan hentes inn gjennom inntektsrammen er dekket, vil nettselskapets øvrige kunder normalt oppleve en viss reduksjon i nettleien, alt annet likt.

2.1.6.3 Konsekvenser for regulator

For NVE er det ventet at forslaget vil føre til en forbigående økning i antall saker til behandling.

2.2 § 14-3 Fellesmåling av sluttkunder

2.2.1 Forslag om innskrenket adgang til fellesmåling

NVE foreslår å endre § 14-3 om fellesmåling av sluttkunder. Ny bestemmelse skal lyde:

Nettselskapene skal på forespørsel tilby måling og avregning per felles inntaksledning når måling og avregning etter § 13-1 bokstav h) gir urimelige merkostnader.

2.2.2 Formål

Formålet med bestemmelsen er å åpne for fellesmåling som unntak fra hovedregelen i kontrollforskriften § 13-1 bokstav h). Bestemmelsen skal sikre at kravet om individuell måling etter § 13-1 bokstav h) ikke gir urimelige merkostnader.

2.2.3 Erfaringer

Siden insentivene til fellesmåling hovedsakelig er motivert ut i fra mulighetene til å velte kostnader fra fellesmålte kunder over til selskapets øvrige kunder, jf. avsnitt 2.1.3, ønsker NVE å begrense mulighetene til å kunne kreve fellesmåling i forhold til dagens regelverk.

2.2.4 Beskrivelse av forslaget

Endringen i bestemmelsen innebærer at fellesmåling av flere boenheter i boligsameier, borettslag, boligbyggelag og lignende må opphøre, og at hver boenhet skal måles og avregnes i henhold til kontrollforskriften § 13-1 bokstav h). Tilsvarende skal hvert enkelt foretak i forretningsgårder måles og avregnes hver for seg.

Forslaget angir unntakene fra kravet om individuell måling og avregning. Når individuell måling og avregning medfører urimelige merkostnader, skal nettselskapet på forespørsel tilby måling og avregning per felles inntaksledning.

Dersom de kundespesifikke kostnadene knyttet til individuell måling og avregning ikke står i forhold til de fordelene individuell måling og avregning gir, åpner dette for at kunden kan kreve måling og

avregning per felles inntaksledning. Dette kan være i tilfeller der en eksisterende elektrisk installasjon ikke er inndelt i elektriske anlegg i henhold til matrikkelens definisjoner. I slike tilfeller kan det måtte gjennomføres endringer i anleggseierens elektriske installasjon for å kunne skille ut boenhetene mv. som separate elektriske anlegg og med separate måleranlegg. NVE ser at det i slike tilfeller kan følge merkostnader av § 13- h) som gjør at individuell måling må anses som samfunnsmessig lite rasjonelt.

NVE ber spesielt om kommentarer på hvilke konkrete tilfeller høringsinstansene ser for seg vil falle inn under bestemmelsen om fellesmåling.

2.2.5 Konsekvenser

Forslagets konsekvenser er i stor grad sammenfallende med konsekvensene beskrevet under 2.1.6.

2.2.5.1 Konsekvenser for nettselskapene

Nettselskapene må vurdere hvorvidt kunder som påberoper seg fellesmåling faller inn under unntaket i § 14-3. For øvrig innebærer forslaget i all hovedsak de samme konsekvenser for nettselskapene som beskrevet under 2.1.6.1.

2.2.5.2 Konsekvenser for nettkundene

Fellesmålte kunder som ikke faller inn under unntaket i bestemmelsen, må måles og avregnes i henhold til kontrollforskriften § 13-1 bokstav h). Konsekvenser for kunder som må gå over fra fellesmåling til individuell måling er beskrevet under 2.1.6.2.

2.2.5.3 Konsekvenser for regulator

Det ventes at forslaget på kort sikt vil føre til noe økt saksbehandling hos NVE. Når det er etablert en fast forvaltningspraksis på hvilke tilfeller som faller inn under bestemmelsen, er det ikke ventet at forslaget vil gi nevneverdig økning i saksmengden.

2.3 § 17-5 Anleggsbidrag

2.3.1 Forslag om anleggsbidrag i masket nett

§ 17-5 første ledd foreslås endret til:

Nettselskapene kan fastsette et anleggsbidrag for å dekke anleggskostnadene ved nye tilknytninger eller ved forsterkning av eksisterende tilknytninger.

§ 17-5 tredje ledd foreslås endret til:

Når en tilknytning som beskrevet i første og annet ledd utløser forsterkninger eller nyinvesteringer i fellesanlegg kan en forholdsmessig andel av disse kostnadene inngå i anleggsbidraget.

§ 17-5 fjerde ledd foreslås endret til:

Ved investeringer i maskete nett kan anleggsbidrag kun fastsettes når én eller flere tilknytninger entydig utløser investeringen. I maskete nett kan anleggsbidrag ikke fastsettes på grunnlag av normal forbruksutvikling.

§ 17-5 femte ledd foreslås endret til:

Anleggsbidrag skal fastsettes uavhengig av kundens forventete energiuttak eller innmating og kan maksimalt settes til anleggskostnad for anlegget minus tilknytningsgebyr.

Det foreslås å innføre nytt åttende ledd i § 17-5:

Fordeling av anleggsbidraget i maskete nett etter § 17-5 syvende ledd forutsetter at tilknytningen ville blitt avkrevd anleggsbidrag etter § 17-5 fjerde ledd om tilknytningen hadde skjedd på tidspunkt for ferdigstillelse av anlegget. I maskete nett må fordelingen skje ved at nettselskapet forskutterer investeringskostnadene for framtidige tilknytninger.

§ 17-5 åttende ledd blir nytt niende ledd.

2.3.2 Formål

Anleggsbidrag skal gi nettkundene et prissignal som synliggjør kostnader ved å knytte seg til ulike steder i nettet og kostnader ved nettilknytning i forhold til investering i andre energiløsninger. Anleggsbidraget fordeler kostnadene for tilknytning mellom nettkunden og selskapets øvrige kunder, slik at den som er årsak til kostnaden også betaler for den.

2.3.3 Erfaringer

Regelverket om anleggsbidrag ble innført sammen med forskriften 11. mars 1999. Siden den gang har det vært en revisjon med virkning fra og med 2002. Revisjonen innebar i hovedsak at anleggsbidraget skal fastsettes uavhengig av inntektsvirkningen for nettselskapene. I tillegg ble det, ut i fra et rettferdighetshensyn, forskriftsfestet en praksis om fordeling av anleggsbidraget mellom kunder som tilknyttes ved ferdigstillelse av anlegget og kunder som tilknyttes på et senere tidspunkt.

NVE sendte forslag til ny bestemmelse om anleggsbidrag ut på høring i 2005, men valgte ut i fra en helhetsvurdering å trekke forslaget. Flere av de praktiske utfordringene man så, kunne håndteres innenfor dagens regelverk. Behovet for presisering av regelverket har NVE forsøkt dekket gjennom enkeltvedtak i klagesaker, tilsynsbesøk og rundskriv.

Gjeldende rett innebærer at det bare i ekstraordinære tilfeller kan fastsettes anleggsbidrag for investeringer i maskete nett. Tolkningen av ekstraordinære tilfeller har vært så streng, at NVE i enkeltvedtak aldri har akseptert anleggsbidrag for investeringer i maskete nett. Det har imidlertid vært gjort vurderinger av hvorvidt et nett har vært radielt driftet. NVE er også kjent med at partene har avtalt betaling for investeringer i maskete nett, utenom anleggsbidragsbestemmelsen, for å få realisert en best mulig løsning.

Hovedutfordringen med dagens regelverk er først og fremst tilknytning av nye kraftverk til samme nettanlegg og tilknytning av nytt stort forbruk. Slike tilknytninger vil entydig kunne utløse store nettinvesteringer, også i masket nett.

Den foreslåtte plikten for nettselskapene til å tilknytte kraftprodusenter på alle nettnivå og forbruk også på regional- og sentralnettsnivå øker behovet for at nettselskapene i større grad skal kunne kreve anleggsbidrag. En utvidelse av nettselskapenes rettighet til å kreve anleggsbidrag vil bidra til mer korrekte prissignal, slik at kunden som skal tilknyttes møter flere av kostnadene han er årsak til, uten at selskapets øvrige uttakskunder betaler utbyggingen.

2.3.4 Beskrivelse av forslaget

Forslaget gir nettselskapene en utvidet rett til å kreve anleggsbidrag. Forslaget åpner for at nettselskapene, på visse vilkår, kan kreve anleggsbidrag også i maskete nett. Det angir et øvre tak for hvor stor andel av anleggskostnadene som kan inngå i anleggsbidraget, og hvordan anleggsbidraget kan fordeles mellom kunder som tilknyttes ved ferdigstillelse av anlegget og kunder som tilknyttes på et senere tidspunkt.

Det foreslås noen språklige endringer i teksten for å presisere gjeldende praktisering av bestemmelsen. Disse innebærer ingen realitetsendringer, men er ment å være klargjørende og å bedre forståelsen.

NVE vil presisere at forslaget ikke endrer formålet med bestemmelsen.

Når det gjelder praksis for innkreving av anleggsbidrag vil NVE bemerke at det fortsatt er opp til nettselskapene selv om de ønsker å praktisere en ordning med innkreving av anleggsbidrag. Nettselskap som beregner anleggsbidrag må se til at de har en praksis som sikrer at alle tilknytninger tilbys ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår, jf. kontrollforskriften § 13-1 bokstav c). En evt. differensiering av anleggsbidraget må alltid være basert på relevante nettforhold og kriteriene må være objektive og kontrollerbare, jf. kontrollforskriften § 13-1 bokstav e). Anlegg som inngår i en fellesnettsordning må ha felles praksis, uavhengig av eierforhold.

2.3.4.1 Hvor mye kan nettselskapet kreve i anleggsbidrag?

Forslaget åpner for at nettselskapene kan kreve anleggsbidrag i fellesanlegg, uavhengig av om anlegget inngår i et radielt eller masket nett.

<u>En forholdsmessig andel</u>

Når det gjelder størrelsen på anleggsbidraget ved investeringer i fellesanlegg er bestemmelsen uendret. Anleggsbidraget kan fortsatt omfatte en forholdsmessig andel av kostnadene. Med forholdsmessig andel har NVE lagt til grunn at kunden ikke kan belastes kostnader som skyldes at kapasiteten i overføringsanleggene overgår kundens maksimale effektbehov. Vanlig praksis blant nettselskapene er å se på kundens antatt økte effektbehov i forhold til faksisk økning i anleggets overføringskapasitet.

Kostnader som ikke kan føres tilbake til den som utløser investeringen, kan heller ikke tas med i beregningen av anleggsbidraget. I maskete nett vil lastevnen i anleggene variere i ulike

driftssituasjoner. En rimelig og praktisk tilnærming til kundens forholdsmessige andel kan da være å definere kritiske snitt i nettet og å se på kapasitet inn eller ut av et område i en gitt driftssituasjon før og etter investeringen.

Om reinvestering, standardkomponenter og overdimensjonering

Reinvesteringskostnader kan ikke finansieres gjennom innkreving av anleggsbidrag. Merkostnaden ved at reinvesteringen fremskyndes kan imidlertid inkluderes i anleggsbidraget, da denne er henførbar til den som utløser investeringen.

I fellesanlegg er hovedregelen at kostnader som skyldes at standardkomponenter overstiger kundens effektbehov ikke kan belastes kunden. I maskete nett vil det ikke være tvil om at også andre kunder har nytte av anlegget. Kostnader som skyldes at standardkomponenter i maskete nett overstiger kundens behov kan derfor ikke belastes kunden gjennom anleggsbidrag.

Det vil ofte være samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge mer kapasitet enn det som er nødvendig ut i fra dagens behov, for å ta høyde for fremtidig utvikling. Anleggsbidraget skal da beregnes ut i fra en andel av kostnaden for den investeringen som faktisk gjennomføres. Nettselskapet dekker eller forskutterer den delen av kostnaden ved investeringen som andre kunder vil kunne ha nytte av.

Ved at kunden bare betaler sin forholdsmessige andel av investeringen tas det hensyn til at også andre kunder vil ha nytte av investeringen.

Investeringer i overliggende nett

Når en eller flere tilknytninger utløser en investering i overliggende nett, kan kostnader ved denne tas med i beregning av anleggsbidraget såfremt årsakssammenhengen er entydig, og det ikke dreier seg om generell forbruksutvikling, jf. kravene i § 17-5 fjerde ledd.

2.3.4.2 I hvilke tilfeller kan anleggsbidrag kreves i maskete nett?

I forslaget til fjerde ledd er det nærmere angitt i hvilke tilfeller nettselskapene kan kreve anleggsbidrag for investeringer i maskete nett. Bestemmelsen skal avgrense bruken av anleggsbidrag i maskete nett, slik at det i all hovedsak ikke kreves anleggsbidrag ved slike investeringer. Med investeringer menes både nyinvesteringer og forsterkninger av eksisterende anlegg.

Bestemmelsen angir strengere vilkår for å kunne kreve anleggsbidrag i maskete nett enn i øvrige deler av nettet, hvor det er tilstrekkelig at kunden utløser behov for forsterkning.

I maskete nett må kunden entydig utløse investeringen. I dette ligger at årsakssammenhengen mellom kunden som ber om tilknytning og investeringsbehovet må være entydig for at det skal kunne kreves anleggsbidrag. Det må være entydig at det er nettopp denne eller disse tilknytningene, og ingen andre, som er årsak til at investeringen må gjennomføres. En forutsetning for å kunne kreve anleggsbidrag er derfor at nettselskapet, uten akkurat denne eller disse tilknytningene, ikke ville investert i økt overføringskapasitet i det aktuelle anlegget.

Investeringen må være entydig utløst av en enkelt eller flere tilknytninger. Dersom flere tilknytninger ønsker tilknytning til de samme nettanleggene og disse faller sammen i tid, skal nettselskapet vurdere disse samlet. En tidsmessig koordinering av flere prosjekt, bør imidlertid ikke skape unødvendig tidsmessig forsinkelse for produksjonsanlegg som allerede er tildelt konsesjon. Dersom tilknytningene samlet utløser en investering kan det kreves en forholdsmessig andel i anleggsbidrag fra hver av disse. Dette innebærer likevel ikke at nettselskapet kan utsette en tilknytning som alene ikke ville utløst en

investering. Denne må tilknyttes, så sant det er driftsmessig forsvarlig, og kan ikke avkreves anleggsbidrag i ettertid.

Normal forbruksutvikling kan ikke avkreves anleggsbidrag for investeringer i maskete nett. Dette gjelder også når forbruket er tilknyttet underliggende radielt nett. Med normal forbruksutvikling menes en økning i etterspørsel etter overføringskapasitet forårsaket av fritidsboliger, husholdninger eller mindre næring.

2.3.4.3 Fordeling av anleggsbidrag over tid

Formålet med bestemmelsen er å hindre at det oppstår situasjoner, hvor ingen vil tilknyttes først, og alle derfor har insentiv til å vente til investeringen er gjennomført for å unngå krav om anleggsbidrag. En kostnadsfordeling mellom kunder som tilknytter seg de samme nettanleggene over tid blir også oppfattet som rimelig.

Forslaget til åttende ledd innskrenker mulighetene til å fordele anleggsbidraget i maskete nett i forhold til bestemmelsen i syvende ledd. Forutsetningen for å kunne kreve anleggsbidrag av kunder som tilknytter seg til på et senere tidspunkt enn ved ferdigstillelse av anlegget, er at de også ville blitt avkrevd anleggsbidrag etter § 17-5 fjerde ledd om de hadde kommet da anlegget ble ferdigstilt.

Ettersom de som ble tilknyttet anlegget tidligere bare har betalt sin forholdsmessige andel av kostnadene, vil nettselskapet ha forskuttert merkostnadene for fremtidige tilknytninger. Disse merkostnadene kan nettselskapet så fastsette andelsvis i form av et anleggsbidrag overfor de kunder som etter hvert blir tilknyttet nettet, men senest innen 10 år etter ferdigstillelse av anlegget.

2.3.5 Konsekvenser

Forslaget fører til at kundene som skal tilknyttes får mer korrekte prissignal ettersom flere av de henførbare kostnadene tas med. Dette bidrar til at man kan få realisert en mer samfunnsøkonomisk effektiv nettutvikling enn dersom kundenes betalingsvilje for investeringer i maskete nett ikke er kjent.

Ved at en større del av de henførbare kostnadene tas med, gir forslaget en riktigere kostnadsfordeling mellom eksisterende og nye kunder. Nye kunder som i medhold av forskriften avkreves anleggsbidrag for investeringer i masket nett vil oppleve en økning i kostnadene forbundet med nettilknytningen sammenlignet med dagens regelverk.

Bruk av anleggsbidrag skal virke nøytralt i forhold til nettselskapenes inntektsramme. Hvorvidt investeringer er egenfinansiert eller finansiert gjennom innkreving av anleggsbidrag skal derfor ikke ha betydning for hvor mye nettselskapene totalt kan hente fra kundene sine gjennom tariffene. Når de som tilknyttes tar en større andel av sine henførbare kostnader, vil eksisterende kunder måtte betale mindre av disse investeringskostnadene gjennom den ordinære tariffen.

3 Forslag til endringsforskrift

3.1 Endring i forskriftens kapittel 13

Forslag til ny § 13-1 bokstav h):

”Den enkelte boenhet, fritidsbolig eller det enkelte foretak skal måles og avregnes hver for seg.”

3.2 Endring i forskriftens kapittel 14

Endret § 14-3 skal lyde:

§ 14-3. Fellesmåling av sluttkunder

Nettselskapene skal på forespørsel tilby måling og *avregning* per felles inntaksledning *når måling og avregning etter § 13-1 bokstav h) gir urimelige merkostnader*.

3.3 Endring i forskriftens kapittel 17

Forslag til endring av forskriftens § 17-5

§ 17-5 første ledd skal lyde:

Nettselskapene kan fastsette et anleggsbidrag for å dekke anleggskostnadene ved nye tilknytninger eller ved forsterkning av ~~nettet til~~ eksisterende ~~kunder~~ *tilknytninger*.

§ 17-5 tredje ledd skal lyde:

Når en tilknytning som beskrevet i første og annet ledd utløser forsterkninger *eller nyinvesteringer* i ~~radielle~~ fellesanlegg kan en forholdsmessig andel av disse kostnadene inngå i anleggsbidraget.

§ 17-5 fjerde ledd skal lyde:

Ved investeringer i maskete nett kan anleggsbidrag kun fastsettes *når én eller flere tilknytninger entydig utløser investeringen. I maskete nett kan anleggsbidrag ikke fastsettes på grunnlag av normal forbruksutvikling.*

§ 17-5 femte ledd skal lyde:

Anleggsbidrag skal fastsettes uavhengig av kundens forventete energiuttak *eller innmating* og kan maksimalt settes til anleggskostnad for anlegget minus tilknytningsgebyr.

Ny § 17-5 åttende ledd skal lyde:

Fordeling av anleggsbidraget i maskete nett etter § 17-5 syvende ledd forutsetter at tilknytningen ville blitt avkrevd anleggsbidrag etter § 17-5 fjerde ledd om tilknytningen hadde skjedd på tidspunkt for ferdigstillelse av anlegget. I maskete nett må fordelingen skje ved at nettselskapet forskutterer investeringskostnadene for framtidige tilknytninger.

Gjeldende § 17-5 åttende ledd blir ny § 17-5 niende ledd.

Denne serien utgis av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Utgitt i Dokumentserien i 2009

Nr. 1 Inger Sætrang: Statistikk over nettleie i regional- og distribusjonsnettet 2009 (60 s.)

Nr. 2 Roar Kristensen: Endringer i forskrift om systemansvar i kraftsystemet. Forskriftstekst og merknader til innkommende høringskommentarer (65 s.)

Nr. 3 Kjersti Halmrast, Ingunn Bendiksen Åsgård, Anne Rogstad (red.)
Styrende dokumenter for tilsyn og reaksjoner. Versjon 2 – mars 2009 (85 s.)

Nr. 4 Inger Sætrang: Oversikt over vedtak og utvalgte saker. Tariffer og vilkår for overføring av kraft i 2008 (16 s.)

Nr. 5 Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning mv.
Oppsummering av høringsuttalelser og endelig forskriftstekst (s.)

Nr. 6 Anleggsbidrag og fellesmåling. Forslag til endringer i forskrift nr 302 av 11. mars 1999 (18 s.)